БАЛАБАҚШАНЫҢ КОНСУЛЬТАЦИЯЛЫҚ ПУНКТІ

🗣️ ЛОГОПЕДТІҢ КЕҢЕСТЕРІ: «БАЛАНЫҢ ТІЛІН СҮЙСІНЕ ДАМЫТАМЫЗ»

> **Мақсаты:** Ата-аналарға мектепке дейінгі балалардың тіл кемшіліктерінің алдын алу және үйде тіл дамыту жұмыстарын дұрыс ұйымдастыру бойынша бағыт-бағдар беру.

1. Тілдің негізі – Артикуляциялық гимнастика (Тіл жаттығулары)

Баланың дыбыстарды анық әрі таза айтуы оның тіл, ерін, иек бұлшықеттерінің дамуына байланысты. Күніне 5-7 минут келесі жаттығуларды ойын түрінде жасаңыз:

- **«Жылы шырайлы Тәтті тосап»:** Тілмен жоғарғы ерінді айналдыра жалау.
- **«Сағат тілі»:** Ауызды кең ашып, тілдің ұшын оңға, солға кезекпен қозғалту.
- **«Сайгүлік»:** Тілді таңдайға қағып, аттың шабысын салу (clacking дыбысын шығару).

> [📸 Орында тұсына айнаға қарап тілін шығарып, күліп тұрған көңілді баланың немесе ерін/тіл жаттығуларының графикалық суретін қойыңыз]

2. Саусақ ойындары – Мидың қозғалтқышы

Қолдың ұсақ моторикасы мен сөйлеу орталығы мида қатар орналасқан. Саусақтар неғұрлым белсенді болса, баланың тілі де соғұрлым тез шығады.

- **Қолмен уқалау:** Баланың алақанын, әр саусағын ұшынан түбіне дейін жеңіл уқалаңыз.
- **Су-джок доптары:** Тікенді шағын доптарды алақанда дөңгелету.
- **Тұрмыстық заттармен ойын:** Бұршақ пен күрішті араластырып, балаға екі ыдысқа бөліп жинату, бау байлау, түйме қадау.

> *[📸 Осы аралыққа саусақтарымен түрлі фигуралар жасап жатқан баланың қолының немесе түрлі-түсті моншақтармен ойнап отырған баланың суретін кірістіріңіз]*

3. Дұрыс тыныс алу – Анық сөйлеудің кепілі

Дыбыстарды дұрыс шығару үшін баланың іштен (диафрагмадан) тыныс алуын қалыптастыру керек. Ауызбен дем алып, сөйлеу баланың тез шаршауына және сөздерді жұтып қоюына әкеледі.

- **«Көпіршіктер жарысы»:** Суға түтікше (трубочка) салып, үрлеу арқылы көпіршіктер шығару.
- **«Қағаз қайық»:** Су бетіндегі қағаз қайықты ерінмен үрлеп жылжыту.
- **«Бақбақ гүлі»:** Елестету арқылы бақбақтың үлпілдектерін ұшыру.

Маңызды ереже: *Демді мұрынмен алып, ауызмен ұзақ әрі баяу шығару керек (иықты көтермей).*

> *[📸 Сабын көпіршігін үрлеп жатқан немесе қағаз диірменді (вертушка) айналдырып жатқан баланың ашық түсті суреті өте әдемі үйлеседі]*

4. Ата-аналарға алтын кеңестер (Жаднама)

1. Баламен бала тілінде («былдырлап») сөйлеспеңіз. Сөздерді басынан бастап анық, дұрыс, анық интонациямен айтыңыз. Бала сіздің ерніңіздің қимылын көруі тиіс.

2. Гаджеттерді шектеңіз. Телефон мен планшет баланы үнсіз тыңдаушы етеді, ал бізге диалог (қарым-қатынас) керек.

3. Бірге кітап оқыңыз. Ертегі оқып қана қоймай, «Бұл кім?», «Ол не істеп жатыр?», «Қасқыр қандай?» деген сұрақтар арқылы баланы сөйлетуге тырысыңыз.

